Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Onderwerp	**Zaaknummer**	**Uw kenmerk**	**Datum**
Heffen en invorderen van leges in relatie tot bestemmingsplannen ouder dan 10 jaar	2165720		19 oktober 2017

Geachte heer/mevrouw,

De afgelopen periode is in de gemeentelijke organisatie volop gewerkt aan het verbeteren van de dienstverlening en de processen in de keten van ruimtelijke ordening. Dit als uitvloeisel van het verbeterplan dat is opgesteld na het rapport van BMC. Inmiddels is een groot aantal punten van het verbeterplan gerealiseerd. Daarnaast is de gemeentelijke organisatie volop in beweging om zich voor te bereiden op de implementatie van de Omgevingswet. Bij die voorbereiding bent u ook betrokken.

In samenhang met de prioriteit die is gegeven aan de invoering van de Omgevingswet is op ambtelijk niveau de afweging gemaakt geen prioriteit te geven aan het actualiseren van bestemmingsplannen. Daarbij is aan nieuwe ontwikkelingen voorrang gegeven boven de actualisaties. Het gevolg daarvan is dat wij nu te maken hebben met een aantal niet geactualiseerde plannen.
Ons college is niet betrokken bij die ambtelijke afweging. Dat had beslist wel gemoeten.
Wij moeten helaas concluderen dat deze feiten rond de actualisatie van bestemmingsplannen de bevindingen uit het BMC rapport onderstrepen (met name m.b.t. politieke sensitiviteit). In die zin is dit geen verrassing, maar we hadden gehoopt al een punt bereikt te hebben in ons verbeterproces waar dergelijke zaken ons niet meer overkomen.
Dit neemt overigens niet weg dat wij als college hiervoor onverkort bestuurlijk verantwoordelijk zijn.

Passend in de afspraken die wij met uw raad in de politieke markt over het verbeterplan hebben gemaakt informeren wij u in deze brief over de volgende punten:

1. wat is er aan de hand;
2. wat zijn de gevolgen;
3. welke acties zijn in gang gezet.

1. Wat is er aan de hand

Het opstellen en actualiseren van bestemmingsplannen is een wettelijke verplichting, voortvloeiend uit de Wet ruimtelijke ordening. Elk bestemmingsplan moet eens per 10 jaar geactualiseerd worden; dat wil zeggen opnieuw door de gemeenteraad worden vastgesteld. Wordt aan deze verplichting niet voldaan dan blijft het bestemmingsplan rechtsgeldig als ruimtelijk kader, maar mogen geen leges meer worden ingevorderd voor diensten die verband houden met het bestemmingsplan.

Wij hebben, mede naar aanleiding van vragen van Lokaal Hengelo over het bestemmingsplan Hengelo Noord, moeten constateren dat een aantal bestemmingsplannen (zie bijgaand overzicht) niet voldoet aan de actualisatieplicht.
Er zijn hierbinnen drie categorieën te onderscheiden:

- er zijn drie bestemmingsplannen (Tuindorp, Noord en Vooroorlogse wijken, deel 2) waarvan de actualisatie is vertraagd; de redenen verschillen per plan;
- bij negen bestemmingsplannen is niet gestart met actualisaties: een aantal ontwikkelingen in die gebieden is nog onvoldoende duidelijk om al een bestemmingsplan te kunnen opstellen (zoals locaties Kristenbos, omgeving Dalmeden, omgeving (Laan) Hart van Zuid);
- voor twee gebieden is er geen bestemmingsplan (witte gebieden). De witte gebieden zijn de Marskant en het Brouwerijterrein. Het zijn ontwikkelgebieden waarvoor de afgelopen jaren onduidelijk is gebleven welke bestemming er op gelegd moet worden.

In zijn totaliteit zijn er 86 bestemmingsplannen, waarvan 74 plannen actueel zijn. Daarnaast zijn er twee witte gebieden. Het overgrote deel is dus actueel.

De oorzaak van de niet tijdige actualisaties is zoals hiervoor gezegd te wijten aan meerdere factoren, maar de belangrijkste is de ambtelijk gemaakte prioriteitsafweging, gebaseerd op het wetsontwerp Omgevingswet met daarin het vervallen van de actualisatieplicht.
De opvatting van het Rijk in dit wetsontwerp was duidelijk: schenk vooral aandacht aan de werkwijze van de toekomst en geef daar prioriteit aan. Dat houdt in, dat gemeenten met de Omgevingswet aan de slag moeten en samen met partijen uit de samenleving vorm moeten geven aan een 'bottom up' werkwijze. Dat is ook in Hengelo gebeurd en heeft tot de huidige situatie geleid dat een aantal bestemmingsplannen niet geactualiseerd is.

Toen duidelijk werd dat de invoering van de Omgevingswet vertraging zou gaan oplopen, is er o.a. door de VNG actie ondernomen naar de Tweede Kamer om met een afzonderlijk wetsvoorstel de actualiseringsplicht voor bestemmingsplannen te laten vervallen. Dit wetsvoorstel om de actualiseringplicht af te schaffen is echter nog niet plenair behandeld in de Tweede Kamer vanwege de kabinetsformatie.

Overigens blijkt uit informatie van de VNG dat meerdere gemeenten die te maken hebben met deze problematiek een vergelijkbare afweging als onze gemeente hebben gemaakt.

Het ziet er nu naar uit dat de Omgevingswet wordt ingevoerd per 1 januari 2021.
De invoering van de wet is ook opnieuw bevestigd in het nieuwe regeerakkoord.

Samenvattend: op dit moment zijn er twaalf bestemmingsplannen die niet geactualiseerd zijn en waarbinnen geen leges meer kunnen worden geheven voor werkzaamheden die verband houden met het bestemmingsplan.

2. Wat zijn de gevolgen

De leges die geheven worden bestaan administratief uit twee bestanddelen: het bouwplan-deel en het ruimtelijke ordening-deel.
Op het moment dat een bestemmingsplan ouder wordt dan 10 jaar, vervalt zoals hiervoor aangegeven de bevoegdheid om leges te heffen voor 'verstrekte diensten die verband houden met het bestemmingsplan'.
Over de strekking en reikwijdte van dit legesverbod bestaat nog geen vaste jurisprudentie, maar wel tekent zich een lijn af dat het legesverbod alleen geldt voor het ruimtelijke ordening-deel.
Op dit ogenblik administreert de gemeente Hengelo de kosten voor verrichte diensten separaat maar heft (conform de modelverordening van de VNG) één bedrag.
Om rechtmatig leges te kunnen heffen binnen verouderde bestemmingsplannen moet de legesverordening worden aangepast, waarbij de leges voor ruimtelijke ordening en bouwen worden gesplitst. Inmiddels hebben ook andere gemeenten hun verordening aangepast en naast de

Bezoekadres
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

administratie ook de heffing van de twee leges gesplitst, zodat bij verouderde bestemmingsplannen wel de bouwleges kunnen worden geheven.

Wij hebben tegen deze achtergrond nogmaals kritisch laten kijken naar de actualiteit van de bestemmingsplannen en de gevolgen daarvan voor de legesheffing.
Het afgelopen jaar is voor 143 bouwplannen (hoofdzakelijk particuliere initiatieven en één professioneel bouwplan) in verouderde bestemmingsplannen een bedrag van circa 250.000 euro aan leges geheven. Circa 25.000 euro daarvan (41 bouwplannen waarvan 1 grotere) had betrekking op ruimtelijke ordening-leges.
Tegen deze heffingen is geen bezwaar of beroep ingesteld en daarmee zijn ze onherroepelijk. Ook afspraken van privaatrechtelijke aard, zoals exploitatieovereenkomsten, blijven in stand en moeten worden betaald.

3. Welke acties zijn in gang gezet

Onze acties zijn drieledig: het beperken van de financiële schade, alsnog een bestuurlijke risicoafweging (recht- en doelmatigheid) en interventies in de gemeentelijke organisatie.

a. Beperking financiële schade

Alle bestemmingsplannen elektronisch raadpleegbaar
Op het moment dat als gevolg van het wetsvoorstel 'afschaffen actualiseringsplicht' de actualisatieplicht vervalt, wordt deze alleen afgeschaft voor bestemmingsplannen en verordeningen die elektronisch raadpleegbaar zijn. De oudere plannen in Hengelo zijn destijds niet elektronisch raadpleegbaar gemaakt. Deze plannen (niet-geactualiseerd) zijn nu alsnog elektronisch raadpleegbaar gemaakt, zodat ze vallen onder de reikwijdte van het wetsvoorstel.

Differentiëren legesverordening en Omgevingsvergunning
Aanbrengen van een differentiatie tussen heffing van ruimtelijke ordening en overige aspecten (zoals Bouwbesluit en Bouwverordening). Op dit ogenblik ligt deze verordening volgens het VNG-model voor bij de begroting 2018. Er wordt nu, in lijn met de ervaringen van andere gemeenten, een wijziging van de verordening voorbereid. Deze wijzigingen worden uw raad zo spoedig mogelijk als wijziging op de legesverordening aangeboden (besluitvorming 6 november in ons college). Hiermee kunnen de leges voor bouwplannen in 2018 en verder gewoon worden geheven.

Voorlopige maatregel legesheffing ruimtelijke ordening-deel
Deze heffing mag dus niet voor het ruimtelijke ordening-deel in de gevallen binnen verouderde bestemmingsplannen. In afwachting van de wijzigingen van de legesverordening hebben wij direct besloten dat er geen leges worden geheven over het ruimtelijke ordening-gedeelte van de leges tot het moment dat het desbetreffende bestemmingsplan is geactualiseerd of bij wet de actualisatieplicht is vervallen.

b. Risicoanalyse

Op termijn verloopt nog een aantal andere bestemmingsplannen. De gemiddelde doorlooptijd van een bestemmingsplanactualisatie is twee jaar. Wij maken een (inhoudelijke en financiële) risicoanalyse over de nog te realiseren actualisaties in afwachting van het vervallen van de actualiseringsplicht. De vraag daarbij is, zoals ook andere gemeente hebben gedaan, of de investering in het actualiseren van plannen wel opweegt tegen de te missen legesinkomsten. Deze risicoanalyse leggen wij aan u voor.
Zoals in het BMC-rapport is geconstateerd en ook in het verbeterplan is benoemd, moet de integrale planning van de producten in de ruimtelijke keten beter. Afhankelijk van de te maken keuzes over actualisaties op basis van de risicoanalyse moet gekeken worden of hierop extra capaciteit ingezet moet worden.

Bezoekadres
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

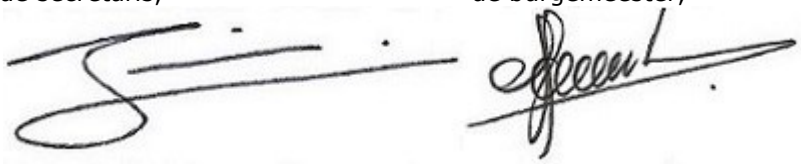
c. Organisatorische en personele maatregelen

Er zijn inmiddels verdergaande organisatorische en personele maatregelen genomen om de sturing op deze processen verder te verbeteren. De organisatiewijzigingen liggen nu voor advies bij onze OR. Van de personele wijzigingen heeft de gemeentesecretaris u op de hoogte gebracht; deze maatregelen zijn aangescherpt.
Wij werken eraan niet nogmaals met dit soort onaangename voortgangsberichten te komen.
Zo snel mogelijk wordt een externe afdelingsmanager aangesteld met als specifieke opdracht te onderzoeken of er nog meer knelpunten aanwezig zijn.

Resumerend: de meeste bestemmingsplannen zijn actueel, de rechtskracht van de plannen staat niet ter discussie en met de maatregelen die wij nemen kunnen we alleen het ruimtelijke ordening-deel van de leges vooralsnog niet innen (circa 35.000 euro per jaar; ongeveer 2% van de geraamde jaarlijkse bouwleges).

Vervolg
Zoals bij de politieke markten over het verbeterplan is afgesproken, zullen wij u op de hoogte houden van de ontwikkelingen en begin 2018 daarover nader berichten.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer J. Eshuis De heer S.W.J.G Schelberg

Bijlage: overzicht status bestemmingsplannen

Bezoekadres
Hazenweg 121

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Actualisatieplannen

Hoofdindeling	*Plannaam*	*Opmerking*	*Sub deel*	*Datum vaststelling Raad*	*Actueel? (ijkdatum is 15-09-2017)*
Centrum	Centrum 2013			17-12-2014	Ja (17-12-2024)
	Lange Wemen			21-2-2012	Ja (21-02-2022)
	Fietsenstalling stationsplein			18-9-2012	Ja (18-09-2022)
Tuindorp 't Lansink	Tuindorp 't Lansink 2016	In procedure (voorontwerp)		1-2-2005	Nee (01-02-2015)
Wilderinkshoek	Wilderinkshoek 2014			8-4-2015	Ja (08-04-2025)
Vooroorlogse wijken	Vooroorlogse wijken deel 1			6-6-2017	Ja (06-06-2027)
	Vooroorlogse wijken, deel 2	In procedure (voorontwerp)		19-7-2005	Nee (19-07-2015)
					(excl. 19-07-2015 t/m 06-06-2017)
	Deurningerstraat/Dr. Schaepmanstraat		Deurningerstraat/Dr. Schaepmanstraat		Ja (25-11-2021)
	Wielewaalstraat/ Beethovenlaan		Wielewaalstraat/ Beethovenlaan	10-9-2013	Ja (10-09-2023)
	Ziekenhuisstraat/ Kievitstraat		Ziekenhuisstraat/ Kievitstraat	23-6-2008	Ja (23-06-2018)
	Anninksweg 117		Anninksweg 117	20-12-2011	Ja (20-12-2021)
Beckum	Beckum 2015			23-03-2016	Ja (20-12-2021)
Hengelo Noord	Hengelo Noord*			20-3-2007	Nee (20-03-2017)
	Willem Royaardstraat 80		Willem Royaardstraat 80	10-9-2013	Ja (10-03-2023)
	Broek oost		Broek oost	3-2-2009	Ja (03-02-2019)
	Broek Noord, Noordelijk rand en woonvelden		Broek Noord, Noordelijk rand en woonvelden	21-1-2014	Ja (21-01-2024)
Dalmeden	Dalmeden			29-1-2008	Ja (29-01-2018)
	Kern Zuid (Oeverwoningen)			14-5-2014	Ja (14-5-2024)
	Bos Noord (midden)			29-1-2013	Ja (29-01-2023)
	Meander	In voorbereiding			Ja (29-01-2018)
A1 zone	A1 zone			23-6-2008	Ja (23-06-2018)
	't Rot		't Rot	2-7-2013	Ja (02-07-2023)
	Oosterveld - Zuidelijke percelen		Oosterveld - Zuidelijke percelen	5-11-2014	Ja (05-11-2024)
	Timmersveld, Beitelstraat 28		Timmersveld, Beitelstraat 28	8-10-2013	Ja (08-10-2023)
Medaillon	Medaillon	Wordt meegenomen in Naoorlogse wijken 2017, deel 1		11-11-2008	Ja (11-11-2018)
	Medaillon, deelgebied 10 en 11		Medaillon, deelgebied 10 en 11	3-12-2014	Ja (03-12-2024)
Hart van Zuid	Hart van Zuid			16-12-2008	Ja (16-12-2018)
	P&R garage Gieskesstraat		P&R garage Gieskesstraat	26-2-2013	Ja (26-02-2023)
	Langeler Erve - deelgebied Smederij		Langeler Erve - deelgebied Smederij	17-7-2012	Ja (17-07-2022)
	Laan Hart van Zuid, Noordelijk deel		Laan Hart van Zuid, Noordelijk deel	6-7-2016	Ja (06-07-2026)
Naoorlogse wijken	Naoorlogse wijken			10-3-2009	Ja (10-03-2019)
	Backenhagenlaan		Backenhagenlaan	26-1-2010	Ja (26-01-2020)
	Klein Driene de Hoven		Klein Driene de Hoven	26-4-2011	Ja (26-04-2021)
	Händelstraat, Twinta		Händelstraat, Twinta	29-1-2013	Ja (29-01-2023)
	Zwavertsweg		Zwavertsweg	25-1-2011	Ja (25-01-2021)
	Naoorlogse wijken, Drienerstaete		Naoorlogse wijken, Drienerstaete	4-7-2017	Ja (04-07-2027)
	Naoorlogse wijken, Isaac da Costastraat		Naoorlogse wijken, Isaac da Costastraat	4-7-2017	Ja (04-07-2027)
	Enschedesestraat 368		Enschedesestraat 368	14-12-2010	Ja (14-12-2020)
	Veegplan Buitengebied, Karakteristieke erven en panden		Veegplan Buitengebied, Karakteristieke erven en panden	19-4-2016	Ja (19-04-2026)
	Naoorlogse Wijken 2017, deel 1	In voorbereiding	Naoorlogse Wijken deels (excl. Hengelose Es / incl. Medaillon)		Ja (11-11-2018)
	Naoorlogse Wijken 2017, deel 2	In voorbereiding	Naoorlogse Wijken restant (oude plan minus deel 1)		Ja (11-11-2018)
	Hengelose Es	In voorbereiding	Hengelose Es		Ja (10-03-2019)
Gezondheidspark	Gezondheidspark			15-12-2009	Ja (15-12-2019)
	Voorstadshalte Gezondheidspark		Voorstadshalte Gezondheidspark	29-3-2011	Ja (29-03-2021)
	Buitengebied Woolde		Buitengebied Woolde	10-9-2013	Ja (10-09-2023)
Buitengebied	Buitengebied			21-9-2010	Ja (21-09-2020)
	Bellersweg 13 e.o.		Bellersweg 13 e.o.	21-1-2014	Ja (21-01-2024)
	Locaties Stichting Twickel		Locaties Stichting Twickel	6-7-2016	Ja (06-07-2026)
	Veegplan Buitengebied		Veegplan Buitengebied	19-4-2016	Ja (19-04-2026)
	Huttenveldsweg nabij 14		Huttenveldsweg nabij 14	16-12-2015	Ja (16-12-2025)
	De Zuivelhoeve		De Zuivelhoeve	1-7-2015	Ja (01-07-2025)
	Stoomleiding Twence - AkzoNobel		Stoomleiding Twence - AkzoNobel	13-10-2009	Ja (13-10-2019)
	Erve Hemmelhorst		Erve Hemmelhorst	14-12-2010	Ja (14-12-2020)
Bedrijventerrein Westermaat	Bedrijventerrein Westermaat			10-11-2010	Ja (10-11-2020)
	Expo Business Parc		Expo Business Parc	31-5-2011	Ja (31-05-2021)
	Expo Business Parc, herziening Lesscher	in procedure	Expo Business Parc, herziening Lesscher		Ja (10-11-2020)
	Herziening Westermaat Plein, fase III		Herziening Westermaat Plein, fase III	4-3-2014	Ja (04-03-2024)
	De Veldkamp 2014		De Veldkamp 2014	11-2-2015	Ja (11-02-2025)
	Westermaat Plein fase III, verplaatsen reclame-uiting		Westermaat Plein fase III, verplaatsen reclame-uiting	22-11-2016	Ja (22-11-2026)
't Weusthag	't Weusthag			24-4-2012	Ja (24-4-2022)
	't Weusthag - infrastructuur		't Weusthag - infrastructuur	10-9-2013	Ja (10-9-2023)
	VMBO		VMBO	2-7-2013	Ja (02-07-2023)
Hengelo Zuid, Berflo Es e.o	Hengelo Zuid, Berflo Es en omgeving			26-3-2013	Ja (26-03-2023)

Hengelo Zuid, Veldwijk e.o	Hengelo Zuid, Veldwijk en omgeving			26-3-2013	Ja (26-03-2023)
	Veldwijk Noord Winkelcentrum		Veldwijk Noord Winkelcentrum	17-7-2012	Ja (17-7-2022)
	Veldwijk Noord Middengebied		Veldwijk Noord Middengebied	10-12-2013	Ja (10-12-2023)
	Waterpark Veldwijk Noord		Waterpark Veldwijk Noord	10-11-2009	Ja (10-11-2019)
	Herontwikkeling enschedesestraat 170-172	in procedure	Herontwikkeling enschedesestraat 170-172		Ja (26-03-2023)
Hengelo Zuid, Breemarsweg e.o.	Hengelo Zuid, Breemarsweg en omgeving			2-7-2013	Ja (02-07-2023)
Bedrijventerrein Twentekanaal	Bedrijventerrein Twentekanaal			2-7-2013	Ja (02-07-2023)
	Boekeloseweg en Toermalijnstraat		Boekeloseweg en Toermalijnstraat	9-11-2011	Ja (09-11-2021)
	Bedrijventerrein Twentekanaal, parkeerstrook Goudstraat		Bedrijventerrein Twentekanaal, parkeerstrook Goudstraat	10-9-2014	Ja (10-09-2024)
	Bedrijventerrein Twentekanaal, herziening Huiskes-Kokkeler		Bedrijventerrein Twentekanaal, herziening Huiskes-Kokkeler	24-2-2016	Ja (24-02-2026)
	Laan Hart van Zuid, Zuidelijk deel		Laan Hart van Zuid, Zuidelijk deel	6-12-2016	Ja (06-12-2026)
	Boeldershoek 2009		Boeldershoek 2009	10-11-2011	Ja (10-11-2021)
	Bedrijventerrein Twentekanaal, Noordelijke Kanaalzone		Bedrijventerrein Twentekanaal, Noordelijke Kanaalzone	16-12-2015	Ja (16-12-2025)
	Strootbeekpark		Strootbeekpark	29-1-2013	Ja (29-1-2023)
Woolder Es	Woolder Es 2012			4-3-2014	Ja (29-1-2023)
	Deldenerstraat Noord		Deldenerstraat Noord	4-3-2014	Ja (29-1-2023)

Niet-geactualiseerde gebieden

Locatie	*Plannaam*	*Opmerking*	*Sub deel*	*Datum vaststelling Raad*	*Actueel? (ijkdatum is 15-09-2017)*
Kristenbos	Buitengebied 1974			3-12-1974	Nee (01-07-2013)
Omgeving (Laan) Hart van Zuid	Berflo Es			9-7-1957	Nee (01-07-2013)
	Berflo Es - deelplan Brouwerijstraat e.o., Adriaansweg e.o., Bernardstraat e.o			24-6-1986	Nee (01-07-2013)
	Berflo Es – Parallelweg LS e.o			19-1-1982	Nee (01-07-2013)
	Berflo Es en Wilderinkshoek, partiële wijziging, 45-11-95a			21-09-1976	Nee (01-07-2013)
	Veloursring			18-10-1994	Nee (01-07-2013)
Omgeving Dalmeden	Bestemmingsplan Buitengebied, voormalig gemeente Weerselo (Hogeveldsweg)			12-12-2006	Nee (12-12-2016)
Wilderinkshoek			Elisabethstraat (zit niet in Wilderinkshoek 2014)**	2-5-2005	Nee (02-05-2015)
Woolder Es			Seahorse (zit niet in Woolder Es 2012)**	9-11-2004	Nee (09-11-2014)

Witte gebieden

Locatie	*Plannaam*	*Opmerking*	*Sub deel*	*Datum vaststelling Raad*	*Actueel? (ijkdatum is 15-09-2017)*
Marskant	-			-	Nee (01-07-2013)
Brouwerijterrein	-			-	Nee (01-07-2013)

* = Deze plannen worden bij de actualisatie gesplitst.
** = Dit gebied is uit de actualisatie gelaten